

A Fővárosi Ítéltábla dr. Gyurta Tibor Roland ügyvéd (címe) által képviselt (I.r. felperes neve, címe) I. rendű és (II.r. felperes neve, címe) II. rendű felperesnek, ... jogtanácsos által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság (címe) I. rendű és ... jogtanácsos által képviselt Készenléti Rendőrség (címe) II. rendű alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. október 17. napján kelt, 19.P.22.033/2010/12. számú ítélete ellen az I. és II. rendű felperesek részéről 19. sorszámon, az I. rendű alperes részéről 16. sorszámon és a II. rendű alperes részéről 17. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a II. rendű felperesnek az I. és II. rendű alperesekkel szemben érvényesített keresete vonatkozásában meghozott ítéletét részítéletnek tekinti, azt részben megváltoztatja és az I. és II. rendű alperesek által a II. rendű felperesnek fizetendő perköltség összegét 40.000 (negyvenezer) - 40.000 (negyvenezer) forintra felemeli, egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy e körben a le nem rótt összesen 79.000 (hetvenkilencezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Ezt meghaladóan az I. rendű felperesnek az I. és II. rendű alperesekkel szemben érvényesített keresete vonatkozásában meghozott ítéleti rendelkezést hatályon kívül helyezi és az I. rendű alperessel szemben kiterjesztett kereset vonatkozásában az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A hatályon kívül helyezett részt illetően a felek költségét 20.000 (húszezer) - 20.000 (húszezer) forintban állapítja meg.

A Fővárosi Ítéltábla határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperesek ... napján közösen előterjesztett kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a II. rendű alperes a bilincs alkalmazásával és az előállítással megsértette személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogukat, míg az I. rendű alperes a fogva tartással a személyes szabadságukat és emberi méltóságukat is megsértette.

Kérték az alpereseket a www.police.hu honlapon közzéteendő bocsánatkérésre is kötelezni.

Nem vagyoni kártérítésként az I. rendű alperest az I. rendű felperes 300.000 forint, a II. rendű felperes 400.000 forint megfizetésére kérte kötelezni, míg a II. rendű alperessel szemben követelésüket egységesen 200.000-200.000 forintban jelölték meg azzal, hogy ... napjától késedelmi kamatigényt is érvényesíttek.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Ellenkérelmében előadta, hogy a demonstráció előtti napon közleményt tett közzé, melyben felhívta a figyelmet, hogy a be nem jelentett, nem spontán rendezvény résztvevőivel szemben a törvényes keretek között fel fog lépni. Ennek megfelelően kezdett oszlatásba, melynek során a II. rendű felperest a II. rendű alperes, az I. rendű felperest pedig az ő munkatársai igazoltatták és állították elő, mely intézkedés jogszerű volt. Kiemelte, hogy kirívó jogalkalmazási hibát nem vétett, az előállítás időtartama nem haladta meg a törvényben meghatározott legfeljebb 8 órát.

Hivatkozása szerint felróhatósága hiányában, továbbá a kár mértékének bizonyíthatatlansága miatt a nem vagyoni kártérítési igény sem megalapozott.

A II. rendű alperes is a kereset elutasítását kérte.

Előadta, hogy a be nem jelentett demonstráció résztvevőivel szemben intézkedési kötelezettség terhelte, s mivel a szabálysértés elkövetésének gyanúja megalapozott volt, ezért eljárása is jogszerűnek minősül. A nem vagyoni kártérítés iránti igényt arra hivatkozással kérte elutasítani, hogy a felperesek a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében nem az adott helyzetben elvárható módon jártak el.

Az elsőfokú bíróság a ... napján tartott tárgyaláson 6. sorszámon hozott végzésével az I. rendű felperes kérelmére, a II. rendű alperes hozzájárulásával a pert megszüntette. Ezt követően az I. rendű felperes az elállással érintett kérelmek vonatkozásában kiterjesztette az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelmét.

Az elsőfokú bíróság beszerezte a felperesekkel szemben lefolytatott szabálysértési eljárás iratanyagát, tanúként meghallgatta a demonstráción részt vevő (tanú1)-t és (tanú2)-t, továbbá (tanú3)-t és (tanú4)-t.

Az elsőfokú bíróság ... napján kelt, ... számú ítéletével a keresetnek helyt adott és megállapította, hogy az I. rendű alperes a fogva tartással, míg a II. rendű alperes kényszerítő eszköz megalapozatlan alkalmazásával és az előállítással megsértette a felperesek emberi méltóságát és személyes szabadság védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Kötelezte az alpereseket, hogy magánlevélben fejezzék ki sajnálkozásukat és fizessenek meg külön-külön a felpereseknek fejenként 200.000-200.000 forint és kamatai nem vagyoni kártérítést, továbbá 15.000-15.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ismertette az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, a 7. § (1) bekezdését, a 8. § (1) bekezdését, az 54. § (1) bekezdését, az 55. § (1) és (3) bekezdését és a 62. § (1) bekezdését; az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Európai Emberi Jogi Egyezmény 11. cikk (1)-(2) bekezdését; az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Európai Egyezségokmányának 21. cikkelyét; a Ptk. 75. § (1) bekezdését, a 76. §-át, a 84. § (1) bekezdését, a 339. § (1) bekezdését és a 349. § (1) bekezdését; a Pp. 3. § (5) bekezdését, a 4. § (1)-(2) bekezdését, a 163. § (1) bekezdését, a 164. § (1) bekezdését, a 206. § (1) és (3) bekezdését; a Gytv. 1. §-át, a 2. § (1)-(3) bekezdését és a 14. § (1) bekezdését; a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 1. § (1)-(2) bekezdését, a 13. § (1)-(2) bekezdését, a 15. § (1)-(2) bekezdését, a 16. § (1) bekezdését, a 17. § (1)-(2) bekezdését, a 18. § (1) bekezdését, a 19. § (1)-(2) bekezdését, a 33. § (2) bekezdését, a 47. és 48. §-át; a rendőrségi szolgálati szabályzatról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet 54. § (1) és (5) bekezdését, a 68. § (1), (3) és (4) bekezdését.

Ítéletének indoklásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felperesek a rendőrségi felszólításnak próbáltak eleget tenni, de azt éppen a II. rendű alperes akadályozta meg.

Megállapította, hogy a felperesek nem tanúsítottak olyan magatartást, ami megalapozta volna elfogásukat és a kényszerítő eszköz alkalmazását, ezért a II. rendű alperes eljárása jogsértő volt.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az előállítás jogszerűtlensége kihat az I. rendű alperes cselekményeire is, ezért felelőssége - a kialakult bírói gyakorlatot is figyelembe véve - megállapítható volt.

A nem vagyoni kártérítés összegét a többszörös jogsértés tárgyi súlyára, illetve arra tekintettel határozta meg, hogy a felperesek egy - tudottan - be nem jelentett rendezvényen vettek részt.

Az ítélet ellen a felperesek és az alperesek határidőben fellebbezést terjesztettek elő.

Az I. rendű felperes kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, tekintettel arra, hogy közte és a II. rendű alperes között a per megszűnt, ezért e körben a bíróság nem rendelkezhetett volna, ellenben az elállást követően az I. rendű alperessel szembeni kereset kiterjesztéséről nem határozott.

A felperesek egységesen kifogásolták továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a perköltséget nem a csatolt meghatalmazásokban megjelölt megbízási díj, hanem a 32/20003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján állapította meg, illetve, hogy az összegszerűség tekintetében az ítélet rendelkező része (15.000-15.000 forint) ellentmond az indoklásban írtaknak (30.000-30.000 forint).

Az I. rendű alperes fellebbezésében korábbi álláspontjával egyezően úgy nyilatkozott, hogy alappal következtetett szabálysértés elkövetésére, ezért eljárása

indokolt és jogszerű volt, illetve, hogy a II. rendű alperes cselekményei nem róhatók a terhére.

A nem vagyoni kárigénnyel kapcsolatban hivatkozott a felperesek önhibájára. Mindezekre tekintettel kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását.

A II. rendű alperes fellebbezésében egyfelől sérelmezte az elsőfokú ítéletnek a permegszüntető végzéssel ellentétes rendelkezéseit, másfelől kérte a további kereseti kérelmek elutasítását, mivel álláspontja szerint a II. rendű felperessel szembeni intézkedés kötelező, indokolt és jogszerű volt.

Vitatta a nem vagyoni kártérítés megalapozottságát a felperesek önhibájára és a kár mértékének bizonyíthatatlanságára tekintettel.

A felperesi és alperesi fellebbezések részben megalapozottak.

A Fővárosi Ítéltábla abból indult ki, hogy az 1993. évi XXXI. törvénnyel a belső jog részévé vált Emberi Jogok Európai Egyezményének 5. Cikke kimondja, hogy mindenkinek joga van a szabadságra, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani, csak ha a törvényben meghatározott okok ezt indokolják, és akkor is csak a törvényben meghatározott eljárás szerint.

Ezzel összhangban rendelkezik a perbeli eset idején hatályos Alkotmány 55. § (1) bekezdése, amely szerint mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit nem lehet a szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A személyes szabadság körébe tartozik a szabad cselekvés, a szabad mozgás biztosítása és a tartózkodási hely szabad megválasztása is. A személyes szabadság azonban társadalmi és egyéb fontos érdekből korlátozható.

Annak elbírálásánál, hogy a felperesek személyes szabadságának korlátozása jogszerű volt-e, figyelembe kell venni az alábbi jogszabályi rendelkezéseket is.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése értelmében a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha olyan tényt vagy körülményt észlel, illetőleg hoznak tudomására, amely rendőri beavatkozást igényel. Az Rtv. 15. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 17. § (1) bekezdése megengedi, hogy a rendőrség a feladata ellátása során egyes személyhez fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozzon.

Az előállítás feltételeit az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja, illetőleg a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Sztv.) 76. § (1) bekezdés a) pontja - azonos módon - szabályozza. E szerint a rendőr a közbiztonság érdekében a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

Kiemelendő, hogy a hivatkozott jogszabályhelyek szerint még a szabálysértés abbahagyására felszólítás után sem kötelező az előállítás, az csak a szükségesség és arányosság követelményének szem előtt tartása mellett biztosított intézkedési lehetőség.

Fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a II. rendű felperes kereseti kérelmeiről való rendelkezés körében az elsőfokú bíróság az összes releváns bizonyíték figyelembe vételével, az azokból levont okszerű következtetés alapján részben helyes döntést hozott, amikor megállapította a II. rendű felperes személyhez fűződő jogainak alperesek általi megsértését.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtett azon állásponttal, hogy a II. rendű felperes magatartásával nem adott okot a vele szembeni intézkedésre, ezért elfogása és előállítása sem indokolt, sem arányos nem volt.

Helytálló az I. rendű alperes védekezése abban a körben, hogy a II. rendű alperes intézkedéseiért ő nem felel, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperesek tevékenységüket, bár egymástól elkülönülő cselekményekkel, de azt egységes folyamatban fejtették ki. Mivel a II. rendű alperes által fogatosított elfogás és kényszerintézkedés a fentebb kifejtettek szerint jogsértő volt, ez kihat a II. rendű alperes eljárására is.

A bizonyítékok értékelése körében a Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az alperesek eljárásának jogszerűtlenségét nem pusztán, és nem alapvetően a szabálysértési eljárás megszüntetése alapozza meg, hanem az a tény, hogy intézkedésük a szükségesség és arányosság követelményének nem felelt meg.

A megítélt nem vagyoni kártérítés összege vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal teljes egészében egyetértett, az az eset összes - az elsőfokú bíróság által hivatkozott - körülményeire tekintettel nem eltúlzott.

E körben teljesen alaptalannak találta a másodfokú bíróság azt az alperesi álláspontot, hogy a felperesek sem jártak el az adott helyzetben elvárható módon a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében.

A nem vagyoni kártérítési igény tekintetében a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontját, a Ptk. 339. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdését kellett alapul venni, figyelemmel az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozatára és a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása alapján kialakult bírói gyakorlatra.

A Fővárosi Ítéltábla is arra az álláspontra jutott, hogy a felperesek személyes előadásán túlmenően a tanúvallomások is alátámasztották az alperesi hátrány okozását, és köztudomású tényként is elfogadható az a hivatkozás, miszerint kedvezőtlenül érinti az adott személy életminőségét, társadalmi elfogadottságát a jogosulatlanul - nagy nyilvánosság előtt fogatosított - alkalmazott szabadságkorlátozás.

Mindezek kiemelése mellett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletnek minősített ítéleti rendelkezésével egyetértett.

Az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla nem látta indokoltnak az ügyvédi munkadíjnak a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontjától eltérő mértékben történő megállapítását, álláspontja szerint a megbízási szerződésben meghatározott összeg nem eltúlzott, ezért a

felperesi fellebbezésnek e körben helyt adott és az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint e körben megváltoztatta.

Mivel az elsőfokú bíróság részítélete a II. rendű felperes és az alperesek vonatkozásában érdemben a per főtárgya tekintetében helyes, azt a másodfokú bíróság részítéletével a Pp 253. § (1) és (2) bekezdése alapján - részben - csak a perköltség vonatkozásában változtatta meg.

A Fővárosi Ítéltábla az I. rendű felperes kereseti kérelmei körében azt állapította meg, hogy az I. rendű felperes elállása folytán közte és a II. rendű alperes közt a per a 6. sorszámú végzésben foglaltak szerint megszűnt, így az e körben eredetileg előterjesztett kereseti kérelemről az elsőfokú bíróság ítéletében jogszerűen nem dönthetett - ezzel túlterjeszkedett a kereseti kérelmen -, ezért annak hatályon kívül helyezése volt indokolt.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is az elállással érintett igények vonatkozásában, hogy azokat az I. rendű felperes keresetének kiterjesztésével az I. rendű alperessel szemben kívánta érvényesíteni, tehát ebben a körben nem rendelkezett az I. rendű felperes összes kereseti kérelméről.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet e körben hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárás során a Pp. 213. § (1) bekezdésének megfelelően - az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben, illetőleg a 149. § alapján egyesített perekben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre - az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kell az I. rendű felperes I. rendű alperessel szemben kiterjesztett keresetében foglaltakat, az I. rendű alperes ezen igény vonatkozásában tett ellenkérelmét, e körben le kell folytatnia a szükséges bizonyítási eljárást.

Az elsőfokú bíróság csak ezt követően lesz abban a helyzetben, hogy okszerű és jogszerű határozatot tudjon hozni.

A hatályon kívül helyezett rész vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú perköltséget a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint határozta meg.

A le nem rótt fellebbezési illetéket a pervesztes alperesek az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja szerinti teljes személyes költségmentességére tekintettel, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján, a Magyar Állam viseli.

Budapest, 2012. május 3.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.. Kisbán Tamás s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő